

**MURAT
YAYINLARI**

**KAMU PERSONEL SEÇME SINAVI
A GRUBU VE ÖĞRETMENLİK
ALAN BİLGİSİ TESTİ**

HUKUK • İKTİSAT • MALİYE

**DENEME TG-2
ÇÖZÜM KİTAPÇIĞI**

Bu testlerin her hakkı saklıdır. Hangi amaçla olursa olsun, testlerin tamamının veya bir kısmının Merkezimizin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğrafının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması, yayımlanması ya da kullanılması yasaktır. Bu yasağa uymayanlar gerekli cezai sorumluluğu ve testlerin hazırlanmasındaki mali külfeti peşinen kabullenmiş sayılır.

ÇÖZÜMLER

• HUKUK ÇÖZÜMLER •

1. **E** Olağanüstü dönem Cumhurbaşkanlığı kararnameleleri Resmi Gazetede yayımlandığı gün TBMM'nin onayına sunulur. Savaş ve mücbir sebeplerle TBMM'nin toplanamaması hali hariç olmak üzere; OHAL sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri 3 ay içinde TBMM'de görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri kendiliğinden yürürlükten kalkar. Olağanüstü dönemlerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle tüm temel hak ve hürriyetler sınırlanabilir fakat durdurma uygulanırken sert çekirdek haklar haricindeki temel hak ve hürriyetler kısmen veya tamamen durdurulabilir. OHAL Cumhurbaşkanlığı kararnameleri için yargı denetimi kapalıdır. OHAL Cumhurbaşkanlığı kararnameleri kanun hükmündedir.
2. **C** 1982 Anayasası'na göre Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak 1 ay içerisinde toplam 5 birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliği Genel Kurul tarafından üye tam sayısının salt çoğunluğunun oyu ile düşürülür ve bu kararın iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulabilir. Milletvekilinin kesin hüküm giymesi veya kısıtlanması halinde milletvekilliğinin düşmesi bu husustaki kesin mahkeme kararlarının TBMM Genel Kurulu'nda oylanması sonucu değil TBMM Genel Kuruluna bildirilmesiyle gerçekleşir. Milletvekilliği ile bağdaşmayan bir görev veya hizmeti sürdürmekte ısrarcı olan milletvekilinin milletvekilliği Genel Kurul tarafından nitelikli çoğunluğun oyu ile değil basit çoğunluğun oyu ile karara bağlanır ve bu oylama gizli yapılıır. Milletvekilliğinden istifa eden milletvekilinin milletvekilliği bu istifanın gerçekliğinin Başkanlık Divanınca tespitinden sonra Genel Kurulun özel çoğunlukla değil basit çoğunlukla alacağı karar üzerine düşer. Bu karar için Anayasa Mahkemesine iptal başvurusu yapılabilir.
3. **A** 1982 Anayasası'na göre Cumhurbaşkanı Anayasa Mahkemesine 12 üye seçer. Bu üyelerin dördünü Cumhurbaşkanı doğrudan doğruya seçer yani hiçbir merci ona aday göstermez. Cumhurbaşkanının doğrudan doğruya seçtiği üyelerden birisi de en az 5 yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleridir. Anayasa Mahkemesi 15 üyeden meydana gelir. Anayasa Mahkemesine 3 üye TBMM tarafından seçilir.
4. **C** 1961 Anayasası'na göre Türkiye Büyük Millet Meclisinde siyasi parti gurubu kurabilmek için en az 10 milletvekili gerekirken, 1982 Anayasası'nda bu sayı 20 milletvekili olarak düzenlenmiştir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

5. **D** Belediye başkanını görevden uzaklaştırma yetkisi İçişleri Bakanlığında görevden alma yetkisi ise Danıştay'dadır. Belediye başkanı herhangi bir sebeple seçilememesi halinde başkan seçilme yeterliliğine sahip bir kişi başkan olarak görevlendirilir. Başkana vekaleti başkanın belirlediği meclis üyesi eder.
6. **A** Mera, yayla, harman yeri, köprü, kışlak, yol orta malıdır. Orman, dağ, deniz, göl, kıyı, yeraltı ve yerüstü servetler, akarsu nehir ise sahipsiz maldır.
7. **D** İdari kolluk faaliyeti suç işlenmeden önce hareket eden ve kamu düzenini sağlama amacıyla hareket eden kolluk faaliyetidir. Bu nedenle yürüttüğü faaliyet önleyici nitelikte kolluk faaliyetidir. Adli kolluk ise suç işlendikten sonra suçla ilgili delilleri toplamaya yönelik ve şüpheliyi yakalamaya yönelik faaliyet yürütür. Bu nedenle bastırıcı niteliktedir. Öncüllere baktığımızda I. ve II. Öncülde kamu sağlığı ve güvenliğini sağlamaya yönelik önleyici faaliyet yürütülmektedir. III. Öncülde ise suç işlendikten sonra bastırıcı nitelikte faaliyet yürütülmektedir.
8. **E** Yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar; Danıştay dava dairelerince verilmişse konusuna göre İdari veya Vergi Dava Daireleri Kurullarına, bölge idare mahkemesi kararlarına karşı en yakın bölge idare mahkemesine, idare ve vergi mahkemeleri ile tek hakim tarafından verilen kararlara karşı bölge idare mahkemesine kararın tebliğini izleyen günden itibaren yedi gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere itiraz edilebilir. Aynı sebeplere dayanılarak ikinci kez yürütmenin durdurulması isteminde bulunulamaz. Dava dilekçesi ve eklerinden yürütmenin durdurulması isteminin yerinde olmadığı anlaşılırsa, davalı idarenin savunması alınmaksızın istem reddedilebilir.
9. **D** İstinaf ilk derece mahkemeleri tarafından verilen kararların kesinleşmesini önleyen ikinci derece kanun yoludur. **Özellikleri ise şunlardır;**
- İdare ve vergi mahkemelerinin kararlarına karşı, başka kanunlarda farklı bir kanun yolu öngörülmüş olsa dahi, mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Ancak, konusu beş bin Türk lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, bunlara karşı istinaf yoluna başvurulamaz.
10. **B** Kamu görevlilerinin görevlerine son verilmesi, emekli edilmeleri veya görevden uzaklaştırılmaları ile ilgili davalarda yetkili mahkeme, kamu görevlisinin son görev yaptığı yer idare mahkemesidir.
11. **B** Müsadereye ilişkin hüküm, kesinleşmeden itibaren yirmi yıl geçtikten sonra infaz edilmez.
- İstinaf, temyizın şekil ve usullerine tabidir. İstinaf başvurusuna konu olacak kararlara karşı yapılan kanun yolu başvurularında dilekçelerdeki hitap ve istekle bağlı kalınmaksızın dosyalar bölge idare mahkemesine gönderilir.
 - Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir.
 - Bölge idare mahkemesi, ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulmadığı takdirde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verir. Bu hâlde bölge idare mahkemesi işin esas hakkında yeniden bir karar verir. İnceleme sırasında ihtiyaç duyulması hâlinde kararı veren mahkeme veya başka bir yer idare ya da vergi mahkemesi istinabe olunabilir. İstinabe olunan mahkeme gerekli işlemleri öncelikle ve ivedilikle yerine getirir.
 - Bölge idare mahkemesi, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulunduğu, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması hâllerinde, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye gönderir. Bölge idare mahkemesinin bu fıkra uyarınca verilen kararları kesindir.
 - Bölge idare mahkemelerinin 46. maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir. Bu kararlar, dosya ile birlikte kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilir ve bu mahkemelerde yedi gün içinde tebliğe çıkarılır.
 - İstinaf başvurusuna konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim, aynı davanın istinaf yoluyla bölge idare mahkemesince incelenmesinde bulunamaz.
 - İvedi yargılama usulüne tabi olan davalarda istinaf yoluna başvurulamaz.

12. C İşlediği suçtan dolayı iki yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezası ertelenebilir. Bu sürenin üst sınırı, fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış veya altmış beş yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından üç yıldır. Ancak, erteleme kararının verilebilmesi için kişinin;
- Daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı üç aydan fazla hapis cezasına mahkûm edilmemiş olması
 - Suçu işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işleme-yeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması gerekir.
 - Cezası ertelenen hükümlü hakkında, bir yıldan az, üç yıldan fazla olmamak üzere, bir denetim süresi belirlenir. Bu sürenin alt sınırı, mahkûm olunan ceza süresinden az olamaz. Mahkeme, denetim süresi içinde hükümlüye rehberlik edecek bir uzman kişiyi görevlendirebilir. Denetim süresi yükümlülöklere uygun veya iyi halli olarak geçirildiği takdirde, ceza infaz edilmiş sayılır.

13. C Suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur. Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan kişinin cezası, üçte birden yarısına kadar artırılır. **Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.** Üstsoy ve altsoy ilişkisinden doğan nüfuz kullanılmak suretiyle suça azmettirme halinde, azmettirenin cezası üçte birden yarısına kadar artırılır. Çocukların suça azmettirilmesi halinde, bu fıkra hükmüne göre cezanın artırılabilmesi için üstsoy ve altsoy ilişkisinin varlığı aranmaz. Azmettirenin belli olmaması halinde, kim olduğunun ortaya çıkmasını sağlayan fail veya diğer suç ortağı hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezasına hükmolunabilir. Diğer hallerde verecek cezada, üçte bir oranında indirim yapılabilir. İştirak halinde işlenen suçlarda, sadece gönüllü vazgeçen suç ortağı, gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır.

14. B Usulüne uygun olarak çağrılıp da mazeretini bildirmeksizin gelmeyen tanıklar zorla getirilir ve gelmemelerinin sebep olduğu giderler takdir edilerek, kamu alacaklarının tahsili usulüne göre ödettilir.

15. A Şüpheli veya sanığın istemi üzerine, Cumhuriyet savcısının görüşünü aldıktan sonra hâkim veya mahkeme beş gün içinde karar verebilir.

16. E Suçtan zarar gören, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde, bu kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine itiraz edebilir.

17. D TMK m. 28 hükmüne göre kişilik, çocuğun sağ olarak ve tamamıyla doğduğu anda başlar. Tam doğum çocuğun ana rahmini tüm organlarıyla terk etmesi demektir. Sağ doğumsa tam doğum gerçekleştikten sonra çok kısa bir süre için de olsa hayat belirtisi göstermesi demektir.

18. B A, 40 yaşında olmasına rağmen sürekli olarak ayırt etme gücünden yoksun olduğu için tam ehliyetsizdir. Tam ehliyetsizlerin hukuki işlemleri kesin olarak hükümsüzdür, yasal temsilcilerinin sonradan vereceği icazetle de geçerli hale gelmez. K'nin iyiniyeti dahi işlemi geçerli hale getirmez. Zira iyiniyetli sayılmak için bilgisizliğin kişinin kendi kusurundan kaynaklanmaması gerekir. Kişinin bu konuda gerekli özeni göstermesi gerekir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

19. C TMK m. 148 ve devamı uyarınca nisbi butlan sebepleri şunlardır:

I. Ayırt Etme Gücünden Geçici Yoksunluk

“Evlenme sırasında geçici bir sebeple ayırt etme gücünden yoksun olan eş, evlenmenin iptalini dava edebilir.” (TMK m. 148) Bu kişi, ayırt etme gücünü kazandığı tarihten itibaren 6 ay ve her hâlde evlilik kurulduğu andan itibaren 5 yıl içerisinde dava açabilir. Bu süre hak düşürücüdür.

II. İrade Bozukluğu Hâlleri

Evlenmeye ilişkin beyanın bu açıklamayı yapan kişinin iradesine uygun olması gerekir. Kişinin iradesi ile dış dünyaya yansıyan beyan uyumsuz olduğunda irade bozukluğundan söz edilir. Bu uyumsuzluk üç durumda karşımıza çıkar: Yanılma, aldatma, korkutma.

• Yanılma

– Sözleşmenin Niteliğinde Yanılma

Evlenmeyi hiç istemediği hâlde yanılarak bu evlenmeye razı olmuşsa sözleşmenin niteliğinde hata vardır. Örneğin, kişinin tiyatro sahnesinde, oyunun bir parçası olduğunu düşünerek “evet” demesi.

– Kişide Yanılma

Evlendiği kişiyle evlenmeyi düşünmediği hâlde yanılarak bu evlenmeye razı olmuşsa evlendiği kişinin şahsında yanılma söz konusu olur. Örneğin; kişinin A ile evlenmek isterken yanlışlıkla A'nın kardeşi B ile evlenmesi

– Kişinin Niteliklerinde Yanılma

Eşinde bulunmaması onunla birlikte yaşamayı kendisi için çekilmez bir duruma sokacak derecede önemli bir nitelikte yanılarak evlenmişse eşinin niteliklerinde yanılma söz konusu olur.

• Aldatma (TMK m. 150)

Aldatma, kişinin iradesi ile beyanı arasındaki uyumsuzluğun dıştan gelen bir etkiyle oluşmasıdır. Aldatmada çekilmezlik ve katlanılması beklenmezlik aranmaz. Aşağıda belirtilen aldatma halleri iptal sebebidir:

– Eşinin namus ve onuru hakkında doğrudan doğruya onun tarafından veya onun bilgisi altında bir başkası tarafından aldatılarak evlenmeye razı olmuşsa

– Davacının veya altsoyunun sağlığı için ağır tehlike oluşturan bir hastalık kendisinden gizlenmişse.

• Korkutma (TMK m. 150)

Kendisinin veya yakınlarından birinin hayatı, sağlığı veya namus ve onuruna yönelik pek yakın ve ağır bir tehlike ile korkutularak evlenmeye razı edilmiş eş, evlenmenin iptalini dava edebilir. Malvarlı-

ğına yönelik korkutmalar iptal sebebi oluşturmaz. III. Sınırlı Ehliyetsizin Yasal Temsilcisinin Muvafakatı Olmadan Evlenmesi

Bu durumda iptal davası açma hakkı yasal temsilcidedir. Dava herhangi bir süreye tâbi değildir. Ancak bu şekilde;

– Evlenen küçüğün on sekiz yaşını doldurarak ergin olması,

– Kısıtlının kısıtlılıktan kurtulması veya

– Kadının hamile kalması hâllerinde yasal temsilcinin iptal davası açma hakkı ortadan kalkar.

20. D TMK m. 712 uyarınca olağan zamanaşımının şartları şunlardır:

I. Taşınmazın Tapuya Kayıtlı Olması: Tapuya kayıtlı olmayan taşınmazların olağan zamanaşımı ile kazanılması mümkün değildir.

II. Tapuda Yolsuz Bir Tescil Bulunması: Olağan zamanaşımı ile kazanma bir anlamda yolsuz tescilin hukuka uygun hâle gelmesi anlamına gelir.

III. Yolsuz Tescille Malik Gözükken Kimsenin Malik Sıfatıyla Zilyet Olması: Adına yolsuz tescil

olan kişinin taşınmaz üzerindeki zilyetliğini malik sıfatıyla sürdürmesi gerekir. Ancak bu zilyetliğin dolaylı veya dolaysız olması önem taşımaz.

IV. Zilyetliğin iyiniyetli, davasız ve aralıksız on yıl sürmesi halinde yolsuz tescille malik görünen kişi mülkiyet hakkını kazanır.

21. C İntifa hakkı, aksine düzenleme olmadıkça, sahibine, konusu üzerinde tam yararlanma yetkisi sağlayan en geniş nitelikli sınırlı aynı haklıdır.

22. B TMK m. 500/1 uyarınca evlatlık ve altsoyu evlat edinene kan hısmı gibi mirasçı olurlar. Bu anlamda evlatlık ve altsoyu evlat edinenin birinci zümre, saklı pay sahibi mirasçısı olur.

Bunun için mahkeme kararı ile kurulmuş geçerli bir evlatlık ilişkisinin mevcut olması gerekir.

Evlatlık ilişkisinde mirasçılık tek yönlüdür. Evlat edinen ölünce evlatlık onun mirasçısı olurken evlatlık ölürse evlat edinen onun mirasçısı olamaz. Yani altsoy bırakmadan ölen evlatlığın öz anne - babası yaşıyorsa yasal mirasçıları öz anne - babası olacaktır.

• Evlatlık hem evlat edinenlerin hem de kendi öz ailesinin mirasçısıdır.

• Evlatlığın mirasçılık ilişkisiyle ilgili bilinmesi gereken son nokta da şudur: Evlatlık sadece evlat edinenlerin mirasçısıdır. Evlat edinenlerin hısımlarına mirasçı olmaz.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

23. C İvazsız devirlerde devreden, devralan kişiye karşı ne borcun varlığından ne de borçlunun ödeme güçsüzlüğünden sorumlu değildir. Yani, devreden karşılıksız bir şekilde alacağını devrettiğinden herhangi bir sorumluluğu yoktur. O halde, devreden A, devralan derneğe karşı alacağın varlığından da sorumlu olmadığından C seçeneği yanlıştır.

24. D

Dikkat	1. Fiyatını göstererek mal sergilenmesi 2. Tarife, fiyat listesi ya da benzerlerinin gönderilmesi , aksi açıkça ve kolaylıkla anlaşılacakça ÖNERİ SAYILIR.
	3. Tarife, fiyat listesi ya da benzerlerinin gönderilmesi , aksi açıkça ve kolaylıkla anlaşılacakça ÖNERİ SAYILIR.

25. C Yetkisiz temsilcinin yapmış olduğu işlemler, noksanlık/eksiklik yaptırımına tabidir. Temsil olunan, icazet verirse bu işlem geçerli, icazet vermezse geçersiz olacaktır.

26. D 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na göre, taraflar bir ayın ismini zikretmişler ama hangi gün olduğunu söylememişlerse, o ayın son günü anlaşılır. O halde, ifa zamanı, 30.11.2022 olacaktır.

27. A İster kusur sorumluluğu ister kusursuz sorumluluk olsun, illiyet bağı kesilirse sorumluluk gündeme gelmez.

28. B Soru kökünde ifade edilen hukuki kurum, seçimlik yetkidir. Seçimlik yetkide asli edim belirlenmiştir ve tektir. Bununla birlikte, yasa gereği veya sözleşme uyarınca taraflardan birisinin edimi değiştirme yetkisi bulunmaktadır. Soruda kanundan kaynaklanan bir seçimlik yetki söz konusudur.

29. C Şubenin tanımı, TTK'da değil, Ticaret Sicili Yönetmeliğinde (m.118) yapılmıştır. Şube, bir ticari işletmeye bağlı olarak ister bu işletmenin merkezinin bulunduğu yerde isterse de başka bir yerde, bağımsız bir sermayesi ve muhasebesi olup olmadığına bakılmaksızın kendi başına sını ve ticari faaliyetlerin yürütüldüğü yerler ve satış mağazalarıdır.

Şubenin unsurları:

1. Şubenin iç ilişkide merkeze bağlı olması

İşletme politikası ve ticari politika bakımından merkeze bağlılık. Acente, Franchise işletmeler, bayiler hukukten bağımsızdırlar, bu nedenle bunlara şube denilemez. Tüm ihtiyaçlar merkez tarafından karşılanır, kar-zarar da merkeze aittir.

2. Şubenin dış ilişkide merkezden bağımsız olması

Şube, merkez adına ve hesabına hak ve borç sahibi olabilir. Şube, merkezin yaptığı türden asli işlemlerini yapabilir. Zaten bunu yapamıyorsa şube vasfını kazanamaz. (Bu arada, Banka ATM'leri şube değildir!)

3. Şubenin merkezden ayrı bir yerinin olması

Ayrı yer, esnek anlaşılmalıdır. Zira aynı bina içinde dahi yönetim ve organizasyonun ayrı olması şartıyla mümkün olduğu kabul edilmelidir.

4. Şubenin merkezden yönetim bakımından ayrı olması

Şubenin başlıca özellikleri:

- Şubenin merkezden ayrı bir tüzel kişiliği yoktur.
- Şube, iç ilişkide merkeze bağlı olduğu için kendisi "ayrıca bir ticari işletme" değildir.
- Şubeyle yapılan işlemlerden dolayı **uyuşmazlıklarda** dava hem şube hem merkezin bulunduğu yerdeki mahkemede açılabilir. (HMK m.14) Dava merkeze karşı açılır, şubeye karşı dava açılmaz. Fakat tacirin iflas davası işlem merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesinde açılır. (İİK m.154)
- Ancak **işletme merkezi yurt dışında ise** Türkiye'de şubenin tescil edildiği yer mahkemesi iflas davasında yetkili olur. Birden fazla şube varsa merkez şubenin bulunduğu yer mahkemesi yetkili olacaktır.
- Şubelerin **tescil işlemleri** ayrıca kendi buldukları yer ticaret siciline yapılmak ve ilan edilmek zorundadır. (TTK m.40) Şube, merkezin bulunduğu sicil çevresinde açılmış olsa bile yine de tescil edilmek zorundadır. Tescil işlemi açılıştan itibaren 15 gün içinde yapılmalıdır.
- Şubeler buldukları yer **ticaret odasına** (gerekliyse sanayi odasına da) kaydedilmek zorundadır.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

- Şubenin merkezden ayrı bir **ticaret unvanı** bulunmaz ancak şubeler de işlemlerinde **ticaret unvanı** kullanmak zorundadırlar. Merkezin ticaret unvanına bulunduğu yerin adını da kullanarak şube eki konulması zorunludur. (TTK m.48) Ör: “İş Bankası AŞ” bir ticaret unvanıdır. Bu bankanın Ankara Kızılay şubesinin kullanacağı ticaret unvanını “İş Bankası AŞ Kızılay Şubesi” şeklinde olacaktır.
- 30. D** Bir ticari işletmeyi kısmen dahi olsa kendi adına işleten kişiye denir.
- Bir ticari işletmeyi kurup açtığını sirküler, gazete, radyo yoluyla halka bildirmiş veya sicile tescil ve ilan ettirmiş olan kimse fiilen işletmeye başlamamış olsa bile **tacir sayılır**.
- Kanundan veya yargı kararından doğan yasağa aykırı bir şekilde, resmi bir makamın iznine gerek olmasına rağmen izin almadan ticari işletmeyi işleten kişi **tacir sayılır**. Ör: *Memurlar için ticari işletme işletmek yasaktır ama işletirse tacir sayılır*.
- Adi şirketlerin tüzel kişilikleri yoktur. Bir kişinin ticari sıfatını kazanabilmesi için ticari işletmenin tümüyle (bir ticari işletmeyi *kısmen de olsa* işleten kişi tacirdir ifadesi bu yüzden kullanılmıştır) o kişi adına işletilmesi gerekmez, bu nedenle bir ticari işletme işletmek üzere adi şirket sözleşmesi çerçevesinde bir araya gelen ortakların tamamı **tacir sayılır**.
- Normal ya da hasılat kirasıyla bir ticari işletmeyi kiralayan kişi: Bu durumda tacir sıfatı malike değil, kiracıya ait olacaktır. Zira işletme kiracı adına işletilmektedir.
- Ticari işletme olmamasına rağmen, varmış gibi işlemler yapanlar, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı **tacir gibi sorumludur** (haklarından faydalanamaz, külfetlerine katlanır)
- Ticari işletme küçük veya kısıtlı üzerinde görünüyorsa **tacir sıfatı küçük veya kısıtlıya** aittir. Ancak bunların tam fiil ehliyeti olmadığı için işletmeyi onlar adına işleten **veli veya vasileri ise** tacir değildir fakat cezai hükümler bakımından **tacir gibi sorumludur**.
- 31. B** Kolektif şirket en az 2 kişi ile kurulabilecek olup, sadece gerçek kişilerin ortak olabildiği tek şirkettir. Komandit şirketlerde de komandite ortaklar sadece gerçek kişi olabilirler, ancak komanditer ortağın gerçek veya tüzel kişi olabildikleri unutulmamalıdır. Diğer şirketlerde ise gerçek kişiler de tüzel kişiler de ortak olabilirler.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

- 32. C** Anonim Şirket, yönetim kurulu eliyle yönetilir ve temsil edilir. Yönetim Kurulu üyesi olmanın koşulları ise şunlardır:
- Gerçek veya Tüzel kişiler olabilir.
 - Gerçek kişi ise TAM EHLİYETLİ OLMALIDIR.
 - Tüzel kişi ise, hangi gerçek kişinin üye olduğu tescil ilan edilmelidir.
 - İFLAS ETMEMİŞ olmalıdır.
 - Hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı verilmiş olanlar da YK üyesi olamaz. Çek K.m.5
 - Başkaca kanun hükümleri gereği engeli olmamalıdır. Örneğin memurların üye olması yasaktır.
 - Önceki YK üyeliği dönemi için İBRA EDİLMİŞ olmalıdır.
- NOT:** Şirkette pay sahibi olma şartı yoktur!
- NOT:** Sonradan iflas veya ehliyet kaybı da üyeliği sona erdirir.
- DİKKAT:** (TTK m. 360) Esas sözleşmede öngörülmek şartıyla, aşağıdakiler Yönetim Kurulunda temsil edilme hakkına sahiptir:
- Belirli pay grupları
 - Özellikleriyle belli bir grup oluşturan pay sahipleri
 - Azlık

33. D Poliçenin geçerlilik şartları şu şekildedir:

a) Poliçe kelimesi: Poliçe kelimesi (hangi dilde olduğu önemli değil) mutlaka yer almalıdır. Eğer bütün zorunlu unsurlar varsa ama poliçe kelimesi yazmıyorsa, o senet, *emre yazılı havale* sayılır. TTK m.826

b) Belirli bir bedelin ödenmesi hususundaki kayıtsız ve şartsız havale: TL veya yabancı para birimi olabilir. Bu paranın ödenmesi belli bir kayda veya şarta bağlanamaz. Örneğin, “Lehtarın malı teslim etmesi şartıyla poliçe bedelini ödeyiniz” şeklinde bir ifade senede yazılırsa, o senet poliçe sayılmaz! Yani poliçe geçersiz olur. Öte yandan “Poliçe bedeli hem yazı hem de rakamla gösterilip de iki bedel arasında fark bulunursa, yazı ile gösterilen bedel üstün tutulur. Poliçe bedeli yalnız yazıyla veya yalnız rakamla birden çok gösterilmiş olup da bedeller arasında fark bulunursa, en az olan bedel geçerli sayılır.” TTK m.676

NOT: Ciroda bedelin ödenmesi şarta bağlanırsa, o şart yazılmamış sayılır. Ciro geçerli olur, poliçe geçersiz sayılmaz, sadece o şart yazılmamış sayılır.

c) Ödeyecek olan kişinin yani “muhatabın” adı: Keşideci senedi düzenlerken mutlaka bir muhatap göstermelidir. Bu kişi gerçek veya tüzel kişi olabilir. Bu kişi üzerine poliçe düzenlendiğini bilmek zorunda değildir. Üstelik bu kişi herhangi bir

kişi olabileceği gibi keşideci, lehtar da muhatap olarak gösterilebilir hatta muhatap gösterilen kişi hayali bir kişi bile olabilir. Zira muhatabın üzerine düzenlenen poliçeyi kabul zorunluluğu yoktur. Zaten kabul edilmezse senedi müracaat borçluları ödemek zorunda kalacaktır. Birden fazla muhatap gösterilmesi de mümkündür.

d) Vade: SENET METNİNDE VADENİN GÖSTERİLMESİ ZORUNLU DEĞİLDİR! Zira, senet metninde vade gösterilmese de poliçe geçerlidir ve “görüldüğünde ödenecek vadeli” sayılır. Ancak isteniliyorsa “belirli bir tarihte”, “keşide tarihinden belirli bir süre sonra” veya “Görüldükten belirli bir süre sonra” ödenecek vadeli de düzenlenebilmesi mümkündür.

DİKKAT: Vadesi başka şekilde yazılan veya birini takip eden çeşitli vadeleri gösteren poliçeler (ve bonolar) batıldır. TTK m.703/2. İki farklı belirli vade varsa, birinin keşide tarihi diğerinin vade olduğu anlaşılıyorsa senet geçerli olur, anlaşılmıyorsa senet geçersiz olur.

e) Ödeme yeri: Ödeme yeri il, ilçe, köy olarak belirtilebilir. “Semt” olarak gösterilemez! Ödeme yeri açıkça belirtilmemişse muhatabın adının yanındaki yer ödeme yeri sayılır. O da yoksa, poliçe geçersiz olur.

Poliçe, muhatabın veya başka bir kişinin yerleşim yerinde ödenmek üzere de düzenlenebilir. [ADRESLİ ve YERLEŞİM YERLİ (ikametgâhlı) poliçe]. Bu poliçelerin ödenmesi için bunu ödeyecek muhatabın veya üçüncü kişinin durumdan haberdar olması ve senedi karşılayacak şekilde hazırlanması gerekir. İkametgâhlı poliçede ödeme muhatabın ikametgâhından başka bir yerde yapılacak demektir. Bu durumda muhatabın ödeme günü bizzat orada bulunması veya kendi yerine başkasını ödemeye yetkili kılması için o ikametgâhın neresi olduğunu bilmesi gerekir. Bu söylediklerimiz poliçenin kabule arzı suretiyle olur. Bu nedenle adresli ve ikametgâhlı poliçelerde “süresiz kabule arz yasağı” konulamaz!

f) Kime veya kimin emrine ödenecekse onun adını (Lehtarın adı): Lehtar senedin alacaklısıdır ve poliçede gösterilmesi zorunludur. Zira poliçe hamiline yazılı düzenlenemez. Lehtar, gerçek veya tüzel kişi olabilir. Birden fazla kişi lehtar olarak gösterilebilir. Bu durumda lehtarlar müteselsil değil, müşterek alacaklı konumunda olurlar. TBK m.169. Öte yandan birden fazla lehtar ortak imza ile ciro işlemi yapabilir ki bu durumda hamile karşı müteselsil sorumlu olurlar.

NOT: İşletme adının lehtar olarak gösterilmesi senedi sakatlar, ancak bu sakatlık, senedin ciro edilmesi halinde ticaret unvanının gösterilmesi ile düzelebilir, aksi halde senedin geçersizliği sonucunu doğurur.

g) Düzenleme tarihi ve yeri: Düzenleme (keşide) tarihi mutlaka yazılmalıdır. Bu tarih mantıken mümkün olmalıdır. Örneğin 21.10.2019 gibi. 35.4.2019 gibi tarihler senedi sakatlar. Düzenleme tarihi, vade veya cirodan sonraki bir tarih olarak görünüyorsa bu da senedi sakatlar. Oysa ki düzenleme tarihi ve vade aynı gün olabilir, senet sakatlanmaz. Düzenleme tarihinin gerçek olması gerekmez, bono ve çekte de böyledir, zira imzalar ve beyanlar bağımsızdır.

Düzenleme yeri de anlaşılmalıdır. Yazmıyorsa keşidecinin adının yanındaki yer düzenleme yeri sayılır. O da yoksa poliçe geçersiz olur.

h) Düzenleyen (keşidecinin) imzası: Keşidecinin el yazılı imzası zorunludur. Dikkat edilirse keşidecinin ad soyadı veya ticaret unvanı aranmamıştır, sadece imzası yeterlidir. Keşideci tüzel kişi ise onu temsil eden kişinin imzası, AŞ ise çift imza kuralı vardır.

34. B A şıkkı yanlıştır. Zira kambiyo senetleri uluslararası tedavül özelliğine sahiptir. Yabancı para ile ödeme kaydı konulabilir.

B şıkkı doğrudur. Zira, bononun asıl borçlusu keşidecidir ve vadesinde belirli bir parayı kayıtsız şartsız ödeyeceği vaadinde bulunmaktadır. Bu nedenle ödememeden sorumlu olmayacağına ilişkin kayıt koyamaz. Ancak cirantalar böyle bir kayıt koyabilirler. Zira bu nedenle de C şıkkı yanlıştır. Cirantalar bu kayıtlı kendilerine müracaat edilmesinin önüne geçebilirler, kaldı ki asıl borçlu keşideci zaten sorumludur.

D şıkkı yanlıştır. Bono kanunen emre yazılıdır. Keşideci isterse bunu menfi emre kaydı koyarak nama da düzenleyebilir. Ancak bono hamiline düzenlenemez. İşte hamiline düzenlenememenin sınırsız beyaz ciro ile giderilir. Senedin beyaz ciro ile devri (hamilin ad soyadını belirtmeden yapılan ciro) senedi hamiline dönüştürmüştür olmaz. Sadece senedin teslimle “dahi” devrini mümkün kılar.

E şıkkı yanlıştır. Bono, temlik ciro su ile de tahsil ciro su ile de rehin ciro su ile de devredilebilir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

35. E Takip talebinde bulunmanın Takip (icra) huku-ku bakımından sonuçları:

- Takip talebini alan icra müdürü, 3 gün içinde ödeme emri düzenleyerek borçluya göndermek zorundadır. İcra müdürü alacağın varlığını, vadesinin gelip gelmediğini incelemez!
- Alacaklıya takip talebinde bulunduğu, verdiği belgelere ve takip giderlerine ilişkin bedava ve pulsuz bir belge verilir.
- Takip talebinde bulunarak İİK'nın belirlemiş olduğu bazı süreler korunmuş olur
- Takip talebinde bulunma tarihi, hacze iştirakte önemlidir
- Takip talebinden sonra açılan menfi tespit davasında, kural olarak icra takibi teminat gösterilerek durdurulamaz.
Takip talebinde bulunmanın maddi hukuk bakımından sonuçları:
- Takip talebinde bulunmakla, takip konusu alacak için zamanaşımı kesilir
- Takip talebinde bulunulması ve ödeme emrinin borçluya tebliğ edilmesiyle, borçlu daha önce temerrüde düşmemişse, temerrüde düşer.

36. B İstihkak iddiasının konusu mülkiyet ve rehin hakkı olabileceği gibi bunlarla sınırlı olmadığı kabul edilmektedir. Hacizde (icrada) istihkak iddiasının konusu mülkiyet ve rehin (ve başkaca sınırlı aynı haklar ile şerh edilmiş nispi haklar) olabilirken; İflas takiplerinde istihkak iddialarının konusu ise sadece "mülkiyet hakkı" olabilir. İstihkak iddiası iki şekilde gündeme gelebilir. Borçlunun elinde iken haczedilen bir malın üstünde 3.kişi hak iddia edebilir veya alacaklı 3.kişinin elinde bulunan bir malın takip borçlusuna ait olduğu iddiasında bulunabilir. İki ihtimalde uygulanacak hükümler farklılık taşır. Hacizde istihkak iddiaları her ne kadar İcra Dairesi'ne bildirilse de uyumsuzluk halinde sorunu kesin olarak çözmeye yetkili organ İcra Mahkemesi'dir. İcra Mahkemesi hacizde istihkak yargılamasını maddi anlamda kesin hüküm doğuracak şekilde yapar.

37. A İhaleinin feshini isteyebilecekler

- Borçlu
- Satış isteyen alacaklı
- Pey sürerek ihaleye katılanlar
- Hacizli malın resmi sicilinde kayıtlı olan ilgililer ve sınırlı aynı hak sahipleri

38. B Kesin rehin açığı belgesi, takip sonunda satılan rehinli malın alacağı karşılama halinde verilir. Kesin rehin açığı belgesinin şu işlevleri vardır:

- İtirazın kesin kaldırılmasını sağlar.
- Hacze iştirak sağlar!
- Borçlunun aciz olduğunu göstermez!
- Tasarrufun iptali davası açma hakkı vermez!
- 1 yıl içinde takip yapılırsa yeniden ödeme veya icra emri tebliğine gerek olmaz.
- Rehin açığı belgesi borçlunun "borç ödemekten aciz olduğunu" göstermez! Bu nedenle alacaklıya borçlunun tasarruflarını iptal davası açma imkânı vermez!

39. B İflas kararı kendisine bildirilen İflas Dairesi 2 ay içinde masa mallarının değerine göre tasfiye şeklini belirler. Buna göre;

- İflas masasındaki mal ve hakların değeri ADİ TASFİYE GİDERLERİNİ KARŞILARSA söz konusu olur.
- Burada iflasın özel organları vardır.
- İflasın normal tasfiye usulü budur.
- Bu tasfiye 6 AY İÇİNDE BİTİRİLMELİDİR. Bitirilmezse, basit tasfiye şeklinde devamına karar verilir. "İflas açıldıktan altı ay içinde tasfiye edilmek lazımdır. Bu müddet içinde tasfiye muamelesi bitmediği takdirde alacaklılar toplanıp basit tasfiye usulünün tatbikine karar verebilir." İİK m.256.

40. E Şıklara tek tek bakacak olursak:

- A ve C şıkları doğrudur. Çünkü adi tasfiyede iflas masasının yasal temsilcisi İflas İdaresidir ve idare masa mallarının tespiti, muhafazası ve alacakların tahsili ile ilgilenen organdır.
- B şıkkı doğrudur. Çünkü birinci alacaklılar toplantısında müflise ait olan satışı acele yapılması gereken malvarlığı var ise ve bu yönünde karar alınmışsa, satış işlemini İflas İdaresi gerçekleştirecektir.
- D şıkkı doğrudur. Çünkü mülkiyeti müflise ait olduğu iddia edilen mallar da masaya (deftere) yazılır ancak mal üçüncü kişinin elinden alınamaz. O halde iflas idaresi üçüncü kişiye karşı istihkak davası açmalıdır. Bu klasik istihkak davası olduğu için süre söz konusu değildir. Ayrıca bu dava GENEL MAHKEMEDE açılır. Davacı iflas idaresi, davalı ise üçüncü kişidir. Genel hükümlere göre yargılama yapılır.
- E şıkkı yanlıştır. Çünkü iflas içi konkordato teklifi İflas İdaresine yapılır. İflas İdaresi bu teklifi ikinci alacaklılar toplantısına iletir. Yani teklifin alacaklılar tarafından kabul edilmesi gerekir, iflas idaresi tarafından değil. Alacaklılar kabul ederse Asliye Ticaret Mahkemesi'nin de onayı gereklidir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

• İKTİSAT ÇÖZÜMLER •

1. C Quesnay'a göre bir toplumda 3 sınıf vardır:
- Toprak sahipleri
 - Üretken sınıf (Tarımsal üreticiler), çiftçiler
 - Kısır sınıf (Sınai üreticiler, imalat sanayi)
- Quesnay'ın da Smith'in çalışmasına benzer bir çalışma yaptığı söylenebilir. Bunun yanında Quesnay, iktisadi fazlanın tarımsal alanda yaratılabileceğini ortaya koymaktadır. Ekonomik tablo, her dönem kendini yeniden üreterek yenileyen duran bir durumda olan ekonomiyi resmetmektedir. Temel amaç, ekonominin sınıfları arasında karşılıklı bağımlılığı ve bu sınıflar arasındaki mal mübadelesini ve elde edilen gelirin bu sınıflar arasında nasıl harcanacağını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, potansiyel olarak mümkün olan en üst üretim düzeyini göstermektedir.
- Toprak Sahipleri:** Toprak kirasını harcayan ve herhangi bir üretim faaliyetini gerçekleştirmeyen bir sınıftır. Kral, feodal beyler, ruhban sınıfı vb.
- Üretici Sınıf:** Tarımda, esas olarak üretimi gerçekleştiren tarımsal üretici sınıftır.
- Kısır Sınıf:** Sınai üretimi gerçekleştiren sınıftır. 18. yy.'da Fransa'da Sınai üretim, evlerde ve küçük atölyelerde kol gücüne dayalı olarak yapılmıştır. Kısır sınıf, ancak üretimin sürdürülmesine imkân verecek kadar ürün üretmektedir. Toprak sahibi ise iktisadi fazlayı tüketen bir sınıftır.

2. B
- İlk kez 1939'da Hicks tarafından ele alınan IS - LM modeline 1940'lı yıllarda Modigliani tarafından katkılar yapılmıştır ancak 1950'li yıllarda Hansen tarafından popüler hale getirilmiştir. Bu nedenle Hicks-Hansen modeli de denir. J. Hicks, A. Hansen ve F. Modigliani Neo-Klasik iktisat ile Keynesyen iktisadın sentezini yapan Neo-Klasik Keynesci sentez de denilen Neo-Keynesyen iktisatçılardır. Bu görüşü savunanlara Hidrolik Keynesçiler de denir.
 - Mal piyasası ve para piyasası birlikte değerlendirilerek faiz oranının veri olmadığı bir ekonomide hasıla düzeyini belirlemek için kullanılır.
 - Basit Keynesyen Modelden temel farkı faiz oranının veri olmamasıdır. Basit Keynesyen Modelde faiz oranının veri olduğu varsayımı olduğu için yatırım fonksiyonu tamamen otonom olarak yazılmıştır.

3. A Temel iktisadi sorular;

1. Hangi mallar ne kadar üretilecek?

– Kaynaklar kıt olduğu için her malı üretemeyiz. Sınırlı kaynakların sınırsız isteklerden hangilerinin karşılanmasına tahsis edileceğine karşılık gelen bu sorunun cevabında, toplumun zevk tercihleri ile talep yapısı dikkate alınır.

2. Nasıl üretilecek?

– Sınırlı kaynaklarla sınırsız isteklerden bir kısmını karşılamak durumunda olan her toplumda sorulacak ikinci soru malların nasıl üretileceğidir. Mallar acaba hangi üretim tekniğini kullanarak üretilmelidir sorusunun cevabı toplumun üretim tekniklerinden hangisini kullandığını yansıtır. Üretim tekniği: Bir malın üretiminde kullanılacak alternatif faktör bileşenlerini gösterir. (Sermaye miktarının emek miktarına oranıdır.)

3. Kimler için üretilecek?

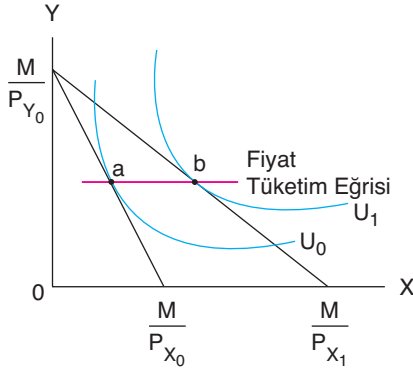
– Üretilen malların toplumdaki kişiler ya da toplumdaki gruplar arasında nasıl dağıtılacak sorusunun cevabı verilirken toplumun bölüşüm-paylaşım yapısı dikkate alınır (Bölüşüm problemi ile ifade edilen, üretilmiş mal ve hizmetleri toplumun hangi kesiminin tüketiceğidir. Bölüşüm probleminin iktisatta özel bir yeri vardır. Makro iktisatla mikro iktisat arasında köprü konumundadır.)

4. C Tercihlerin orjine göre dışbükeyliği: Bu varsayım; tüketici X ve Y sepetleri arasında kayıtsızsa, her iki sepetin ağırlıklı ortalamasından oluşan Z gibi farklı bir mal sepetini de tercih edebilir.

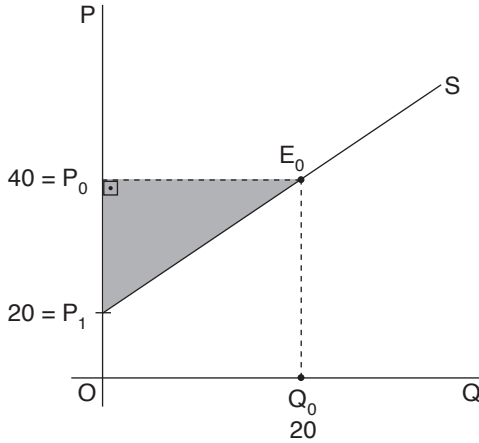
5. C Fiyat tüketim eğrisini eğimi sıfıra eşit olduğunda yatay formundadır. X malının fiyatının değişmesi X malı cinsinden reel gelirin artmasına neden olarak bütçe doğrusunun yatıklaşmasına ve tüketicinin daha yüksek fayda düzeyinde dengeye (b noktası) gelmesine neden olur. Yeni denge noktası ile ilk denge noktası birleştirildiğinde fiyat tüketim eğrisi yatay haline gelebilir. Bu durumda tüketici artan reel gelirini sadece X malı tüketimini artırmak için kullanmıştır. Yani fiyat değişiminin yarattığı reel gelir artışının tamamını X malına yönlendirmiştir. Bu nedenle X malının talep esnekliği 1'e eşittir.

Fiyat Tüketim Eğrisinin Eğimi sıfır ise;

$$\Delta P_x < 0$$

6. D

Q_0 bulmak için $P_0 = 40$ verilir.

$$Q_S = -20 + 40 = 20$$

P_1 düzeyini bulmak için $Q_S = 0$ verilir.

$$0 = -20 + P \quad P_1 = 20$$

$$\begin{aligned} \text{Üretici Rantı} &= A(P_0, P_1, E_0) = \frac{|P_0 P_1| \cdot |P_0 E_0|}{2} \\ &= \frac{20 \cdot 20}{2} = 200 \end{aligned}$$

7. C

$$Q = 4 \cdot K^{\frac{1}{2}} \cdot L^{\frac{1}{2}} \quad Q = 200 \text{ ve } L = 100 \text{ yerine koyarsak}$$

$$\frac{50}{200} = 4 \cdot K^{\frac{1}{2}} \cdot (100)^{\frac{1}{2}}$$

$$\frac{5}{50} = K^{\frac{1}{2}} \cdot 10$$

$$(5)^2 = \left(K^{\frac{1}{2}}\right)^2 \quad K = 25$$

MURAT YAYINLARI

8. E Birbiriyle ilişkili iki mal üreten bir firma için malları ayrı ayrı tesislerde üretmenin maliyeti ile aynı tesiste üretmenin maliyeti karşılaştırılır.

Aynı tesiste üretmenin maliyeti, ayrı ayrı tesislerde üretmenin maliyetinden daha düşük olarak gerçekleştirilebiliyorsa, **pozitif alan ekonomisi** yaratılmıştır.

Aynı tesiste üretmenin maliyeti, ayrı ayrı tesislerde üretmenin maliyetinden daha yüksek olarak gerçekleştirilebiliyorsa, **negatif alan ekonomisi** yaratılmıştır.

E = Alan Ekonomisi

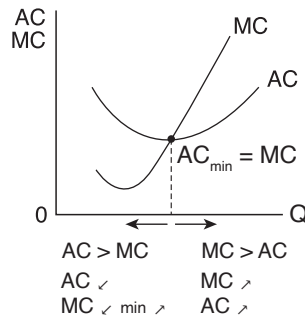
E > 0 ise pozitif alan ekonomisi

E < 0 ise negatif alan ekonomisi yaratılmıştır.

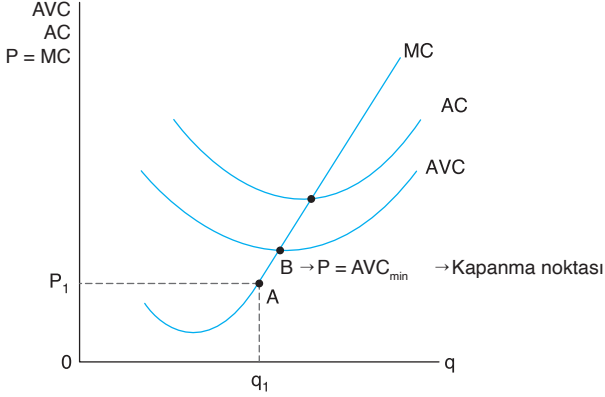
E = 0 ise pozitif ya da negatif alan ekonomisi söz konusu değildir.

MURAT YAYINLARI

9. E Marjinal maliyet ortalama maliyete eşit iken ortalama maliyet minimum noktasında marjinal maliyet ise artmaktadır. Ayrıca ortalama maliyet minimum noktasında değişmemektedir.

10. B

Firma A noktasında P_1 fiyat düzeyinde q_1 kadar üretim yapmaktadır. Elde ettiği toplam gelir ile değişken maliyetlerinin bir kısmını karşılayan firma bir kısmını karşılayamamıştır. Sabit maliyetlerin ise tamamı karşılanmamıştır. Firma üretime devam ederse zararı sabit maliyetlerinden daha fazla olacaktır. Şayet üretimden çekilirse zararı sabit maliyetleri kadar olacaktır. Zarar minimizasyonu gereği firmanın çekilmesi rasyonel bir davranış olacaktır.

11. A $MR = 120 \quad |ed| = 4$

$$MR = P \cdot \left(1 - \frac{1}{|ed|}\right)$$

$$120 = P \cdot \left(1 - \frac{1}{4}\right)$$

$$120 = P \cdot \frac{3}{4} \quad P = 160$$

12. D Bertrand Modeli, 1883 yılında Fransız iktisatçı Joseph Bertrand tarafından geliştirilen modeldir.

- Eşit büyüklükteki iki firma arasındaki fiyat rekabetini esas alan düopol modelidir.
- Firmalar fiyat belirlerken safça davranırlar. Yani firmalardan biri fiyatını değiştirdiğinde rakibinin değiştirmeyeceğini varsayar.
- Aynı malları üreten iki firmanın fiyat rekabetine girmesi, fiyat marjinal maliyete eşit oluncaya kadar devam eder.

Denge üretim ve fiyat düzeyi tam rekabetten farklı olmayan Bertrand Modelinde tüm piyasa talebinin karşılanması mümkündür. Bu nedenle en etkin düopol modeli olarak kabul edilmektedir.

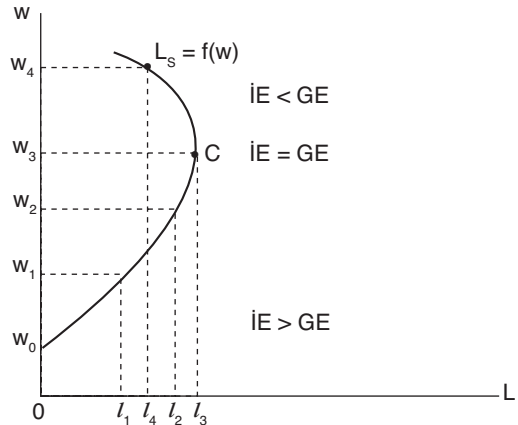
13. C Walras, piyasalar arasındaki karşılıklı etkileşimi göz önünde bulundurarak genel denge analizini geliştirmiştir. Genel denge analizine Pareto ve Leontief'in de katkıları bulunmaktadır. Walras'ın genel denge analizini, Marshall'ın kısmi denge analizinden ayıran temel iki fark vardır;

Yayıma Etkisi: Bir piyasadaki fiyat veya miktar değişimlerinin başka piyasalar üzerindeki etkisidir.

Geri Besleme Etkisi: Bir piyasadaki fiyat veya miktar değişimlerinin başka piyasalar üzerindeki etkisinin, tekrar kendi üzerindeki etkisidir.

Walras Yasası (Genel Denge Yasası): Bir ekonomide her zaman bir piyasa da ortaya çıkan talep fazlası başka piyasa ya da piyasalardaki arz fazlaları toplamına eşit olur, bu yüzden de talep fazlaları toplamı sıfır olur. N adet piyasadan (N-1) tanesi dengede ise N. piyasa da dengededir.

14. A Bireysel iş gücü arz eğrisi, önce pozitif eğimli ardından negatif eğimli olmak üzere geriye doğru kıvrımlı bir eğridir. İş gücü belirli ücret düzeyine kadar çalışmayı boş zamana tercih ederken, belli bir ücret seviyesinden sonra, gelire doyduğunda boş zamanı çalışmaya tercih edecektir. Şekilde yatay eksen de çalışma zamanı, dikey eksen de ise alternatif ücret düzeyleri gösterilmektedir. Şekilden de görüleceği gibi, iş gücü w_0 ücret düzeyinden itibaren her ücret düzeyinde çalışmaya razıdır. Nitekim C noktasına kadar ücret artışları karşısında, iş gücünün çalışma isteği artmakta ve çalışmayı boş zamana tercih etmektedir. Bu çerçevede C noktasına kadar ikame etkisi gelir etkisinden büyüktür ($I.E > G.E.$) çünkü iş gücünün gelire ihtiyacı vardır. C noktası eğrinin dönüm noktasıdır. Bu noktada gelir etkisi ikame etkisine eşittir. Dönüm noktasının ardından ücret artışlarına karşılık, iş gücünün çalışma isteği azalmıştır. Bir başka deyişle, boş zamanı çalışmaya tercih etmektedir yani gelire doymuştur. İş gücü arz eğrisinin negatif eğimli olduğu bu kısımda gelir etkisi ikame etkisinden büyüktür ($G.E. > I.E.$).

Bireysel iş gücü Arz Eğrisi

15. D GSYİH Hesaplanırken Dikkate Alınmayan Unsurlar ve Karşılaşılan Sorunlar:

- Öz tüketimin varlığı
- Kayıt dışı ekonominin varlığı
- Yeraltı ekonomisinin varlığı
- Dışsallıkların varlığı (Çevre kirliliği)
- Piyasada olup satılmayan, bir piyasa fiyatı olmayan mal ve hizmetlerin varlığı
- Üretim sürecinde geçen boş zaman ve tatillerin varlığı
- İkinci el malların varlığı
- Ara malların varlığı nedeniyle çifte sayma sorununun oluşması
- Finansal işlemlerin varlığı
- Gelir dağılımı
- Malların kalitelerindeki değişiklikler

16. A Maliye politikasının gelir dağılımı üzerindeki etkisini gini katsayısı ile ölçülür.

Gini Katsayısı: Gelir eşitsizliği katsayısıdır ve Lorenz eğrisinden hareketle hesaplanır. 0 ile 1 arasında değerler almaktadır. Lorenz eğrisi ile eş bölüşüm çizgisi arasındaki alanın, eş bölüşüm çizgisi altında bulunan üçgen alanına oranından hareketle elde edilir. 0 değerine ne kadar yakınsa gelir dağılımı o kadar adaletli, 1 değerine ne kadar yakınsa da gelir dağılımı o kadar adaletsiz olarak yorumlanır.

17. C Cambridge yaklaşımında mikro iktisadi bir bakış açısı ile bir ekonomide yer alan iktisadi birikimin ne kadar para talep etmek istedikleri üzerinde durulur. Buna göre iktisadi birimler gelirlerinin (servetlerinin) bir kısmının nakit olarak ellerinde bulundurmak isterler. Cambridge yaklaşımında, Fisher yaklaşımından farklı olarak A.C.Pigou ve A. Marshall, $k = 1/v$ tanımlaması ile değişikliğe gitmişlerdir. Bu bağlamda Cambridge yaklaşımına göre miktar teorisi aşağıdaki gibi yazılır:

$$M = k \cdot P \cdot Y$$

Ayrıca Cambridge yaklaşımına göre para bir değişim aracının yanı sıra servet tutma aracı olarak da görüldüğü ve para tutmanın üst sınırı servet olarak belirtildiği için yukarıdaki eşitlik reel gelir (Y) yerine reel servet (w) yazılarak aşağıdaki gibi ifade edilebilir.

$$M = k \cdot P \cdot w$$

M : Nominal para talebi

P : Fiyatlar genel düzeyi

Y : Reel gelir

w : Reel servet

k : Nakit tutma katsayısı

Cambridge yaklaşımında, paranın dolaşım hızının (v) tersi olan nakit tutma katsayısı (k), Marshall'ın k'si olarak da adlandırılır. İktisadi birimlerin gelirlerinin (servetlerinin) ne kadarını para olarak tutmak istediklerini gösteren orandır. Miktar teorisinin Fisher Yaklaşımı ve Cambridge Yaklaşımı $k = 1/v$ üzerinden birbirine dönüştürülebilir. Cambridge yaklaşımına göre para talebi nominal ve reel olmak üzere aşağıdaki gibi ifade edilir.

$$\text{Nominal Para Talebi} = M_d = k \cdot P \cdot Y$$

$$\text{Reel Para Talebi} = M_d/P = k \cdot Y$$

Yukarıdaki ifadeye göre reel para talebi reel gelirin artan bir fonksiyonudur. Nakit tutma katsayısı ile para talebi arasında aynı yönlü bir ilişki vardır.

18. C

$$c_1 = 0,50$$

$$\frac{1}{1-c} = \frac{1}{1-0,50} = 2$$

$$c_2 = 0,75$$

$$\frac{1}{1-c} = \frac{1}{1-0,75} = 4$$

$$c_1 = 2 \quad c_2 = 4 \quad c_2 = 2 \cdot c_1$$

Çarpan değeri 2 katına çıkar.

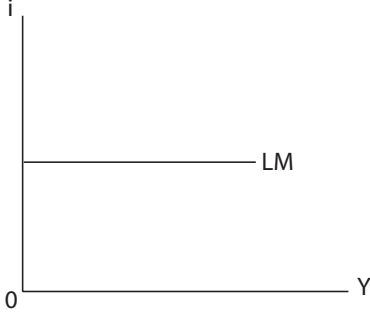
Fakat 1 kat artar.

$$c_2 - c_1 = 4 - 2 = 2$$

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

19. D Para talebinin faize duyarlılığının (h) sonsuz olması ($h = \infty$) likidite tuzağını ifade eder. Bu durumda LM eğrisinin eğimi ($k/h = k/\infty$) 0 olur, dolayısıyla LM eğrisi faiz oranının minimum seviyesini gösterecek şekilde yatay eksene paralel çizilir.

Likidite tuzağında uygulanan genişletici bir para politikası ile para arzı arttırılırsa LM eğrisinin konumu değişmez. Böylece faiz oranı ve gelir düzeyi değişmez. Dolayısıyla ekonomi likidite tuzağındaiken para politikası çıktı düzeyini değiştirmede için etkin değildir. Ekonomi likidite tuzağındaiken faiz oranı minimum ve tahvilin fiyatı maksimum olduğundan para arzının artışı ile bollaşan paranın tamamı spekülasyon amaçlı talep edilir. Bu nedenle tahvilin talebi, fiyatı ve faiz oranı (i), yatırımlar (I) ve gelir düzeyi (Y) değişmez.

20. A IS eğrisi; Mal piyasasındaki dengeyi veren, faiz ve hasıla arasındaki ilişkiyi ifade eden ve üzerindeki her noktada yatırımların tasarruflara eşit olduğu negatif eğimli eğridir.

- IS eğrisi toplam planlanan harcamaların (AE) gerçekleşen reel gelire (Y) eşit olduğu faiz (i) ve hasıla (Y) bileşimlerinin geometrik yeri olarak elde edilebilir.

21. D Keynes'e göre spekülasyon amaçlı para talebi faizin azalan fonksiyonudur. Başka bir ifade ile faiz oranı artarsa bireylerin para talebi azalır çünkü para tutmanın fırsat maliyeti artar.

22. A Toplam arz eğrisinin sola kayması, her fiyat düzeyinde daha az reel üretim yapılması demektir. Toplam Arz Eğrisini Sola Kaydıran Etkenler:

- Girdi fiyatlarının artması (ücretlerin ve maliyetlerin artması)
- Teknolojide geri kalınması
- Verimlilik azalışı
- Sübvansiyonların azalması
- Vergilerin artması

Fiyat genel seviyesindeki değişme toplam arz eğrisinin üzerinde harekete neden olur. Konumunu etkilemez.

23. C Monetarist görüşte Modern miktar teorisi geçerlidir. Modern miktar teorisine göre ekonomideki para miktarı, milli gelir ve fiyat düzeyini belirler. Buna göre para arzındaki azalış toplam talebi azaltır ve kısa dönemde üretimdeki (Y) azalış fiyatlardaki (P) azalıştan fazladır. Ancak uzun dönemde para arzındaki azalış sadece fiyatlar genel seviyesini azaltır. Bu nedenle Monetaristlere göre para kısa dönemde yanlı, uzun dönem de ise yansızdır. Friedman'a göre para arzı artışı, üretimi 6-9 ay sonra, fiyatları 12-18 ay sonra etkiler.

24. E Fisher'in zamanlar arası tüketim hipotezi mutlak gelir hipotezinin geleceğe yönelik olmadığını ve mikro temellerden yoksun olduğunu eleştirir. Bu nedenle teori geleceğe yönelik ve mikro temelli bir bakış açısına sahiptir.

Fisher'in zamanlar arası tüketim teorisinde etkilenerek Modigliani ve Ando yaşam boyu gelir hipotezini; Friedman ise sürekli gelir hipotezini türetir. Bu iki teori de geleceğe yönelik ve mikro temellidir.

- 25. B** Halkın vadeli mevduat tercihini belirleyen faktörler şunlardır:
- Vadeli mevduatlara ödenen faiz
 - Alternatif varlıkların getirileri
 - Finansal sisteme duyulan güven (banka panikleri)
- Beklenen enflasyon serbest rezerv oranını etkileyen bir unsurdur.

- 27. B** Taylor kuralına göre gerçekleşen hasıla potansiyel hasılayı aşarsa ya da gerçekleşen enflasyon, hedeflenen enflasyonu aşarsa kısa dönem faizini arttırmalıdır. Yani enflasyon 1 puan artıyorsa kısa vadeli reel faiz oranı 1 puandan fazla artmalıdır.

MURAT YAYINLARI

- 26. E** Merkez bankası bankalara iki yolla rezerv sağlar:
- Bankalara kredi vererek
 - Bankalardan devlet iç borçlanma senetlerini alarak yani APİ alımı yaparak

- 28. E** Bir ülkede fiyat istikrarının olup olmaması paranın iyi bir değer saklama aracı olmadığını gösterir. Enflasyonun yüksek olduğu dönemlerde nakit ikamesi vardır. Yani bireyler ulusal para yerine yabancı parayı tercih ederler. Yani bugünkü satın alma gücünü geleceğe aktarmak için yerli paradan daha değerli olan yabancı para ellerinde tutarlar.

MURAT YAYINLARI

29. B Karşılaştırmalı Üstünlük Teoremi'ne göre ülkeler arasında kârlı dış ticaret için zorunlu koşul, bu ülkelerde iç üretim maliyetlerinin (yurt içi fiyatların) birbirinden farklı olmasıdır. Ancak soruda verilen tabloda;
İngiltere için iç maliyet: 80 A malı = 80 B malı yani 1 A malı = 1 B malı
Portekiz için iç maliyet: 20 A malı = 20 B malı yani 1 A malı = 1 B malı
Bu verilere göre her iki ülkede de üretim maliyetleri aynı olduğuna göre kârlı dış ticaret yapılamayacaktır.

30. C Devletin halk sağlığı, çevre korunması veya kamu güvenliği gibi nedenlerle çıkartmış olduğu idari, teknik düzenleme ve standartlar dış ticaret politikası araçlarından görünmez engelledir.

31. D Ödemeler bilançosunda resmi rezerv değişimleri denkleştirici işlemleri oluşturur. Merkez bankasının bu tür işlemler yapması dış dünya ile yürütülen mal, hizmet ve sermaye akımlarının, yani otonom işlemlerin sonucuna bağlıdır. Bunlar merkez bankasının döviz piyasasına müdahaleleri biçiminde gerçekleştirilir ve resmi döviz rezervlerinde net bir artış veya azalışa neden olurlar.

32. E Opsiyon sözleşmeleri banka gibi mali kurumlarla yapılabileceği gibi standart sözleşmeler biçiminde borsada da alınıp satılabilir. Bu sözleşmeler geleceğe dönük olarak belli miktar dövizin belirli bir fiyattan alım veya satımıyla ilgilidir. Ancak vade dolusunda sözleşmeyi uygulamak zorunlu değildir. Sözleşme sahibi o tarihteki piyasa kurlarının durumuna göre eğer kendisi için daha avantajlı ise sözleşmeden vazgeçip alım ve satımı doğrudan piyasada yapar. Opsiyon sözleşmeleri sahibine öngörülen dövizin ileride belirli fiyattan alım ve satımına yönelik bir hak sağlar. Bu hakkın kullanılıp kullanılmayacağı gelecekte piyasadaki fiyatlara bağlıdır.

33. E Az gelişmiş ülkelerde geleneksel ve dinsel temele dayalı bir toplumsal yapıya sahip olması bu ülkelerin sosyal özelliklerindedir. Geleneklere sıkı sıkıya bağlı toplum yapısı, gelişme sürecini başlatan modern teknik ve diğer dinamik güçlere karşı bir direniş gösterir.

34. A Demografik geçiş sürecine göre sanayileşmenin ilk aşamasında doğum oranı yüksek düzeyini korurken, ölüm oranları tıbbi ve sağlık koşullarında oluşan düzelmeler nedeniyle düşme göstermektedir. Bu durum yüksek oranlı nüfus artışına yani nüfus patlamasına neden olmaktadır.

35. D Harrod-Domar Büyüme Modeli'ne göre:
 $dY = I \times 1/k$
 $0,05 = I \times 1/3$
 $I = 0.15 = \%15$

36. E Solow'a göre nüfus büyümesinin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi aynen sermayenin amortismanı gibi kişi başına ya da işçi başına sermaye stokunu ve işçi başına hasılayı azaltmak yönündedir. Amortismanlar işçi başına sermayeyi yıpranma nedeniyle azaltırken, nüfusun artışı mevcut sermayeyi daha fazla sayıda işçinin kullanmasını gerektirdiği için azaltmaktadır. Bir durağan durum dengesi halinde nüfus artış hızının artması, yeni bir durağan durum dengesini daha küçük bir sermaye emek oranı ve yine başlangıçtakinden daha düşük bir işçi başına hasıla düzeyinde ortaya çıkarmaktadır. Neoklasik modele göre iki durağan durum dengesi arasındaki geçişte, nüfus artışının hızlanması ekonominin toplam hasılasının etkisinden daha yüksek bir oranda büyümesini sağlarken, kişi başına hasıla daha düşük bir düzeye inmektedir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

37. E Daha Lozan Antlaşması imzalanmadan önce 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihleri arasında İzmir’de ilk Türkiye İktisat Kongresi toplanmıştır. Kongre, çiftçi, sanayici, tüccar ve işçi temsilcilerinden oluşan 1135 delege, 3000’den fazla dinleyicinin katılımıyla yapılmıştır. Kongre başkanlığına Ticaret Birliğinin başkan adayı olan Kazım Karabekir Paşa seçilmiştir. Kongrenin amacı, Milli Mücadele esnasında T.B.M.M. idaresiyle sağlıklı ilişkiler kuramamış, özellikle İstanbul ve İzmir’deki Müslüman Türk sermaye çevreleri ile bütünleşmeyi sağlamak, hükümetin toplumdaki tüm kesimlerin sadece siyasi taleplerini değil, iktisadi taleplerini de savunan meşru bir güç olduğunu dünyaya ilan etmek ve Lozan görüşmelerinin çıkmaza girdiği dönemde kongre vasıtasıyla liberal iktisat siyasetine ve yabancı sermayeye karşı olunmadığı hususunda Batı ülkelerine dolaylı güvence vermektir.

38. B Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı’nın Stratejik Amaçları:

Yeni Cumhuriyet tarım ülkesi olma imajından kurtulmak istemiştir. Bu bağlamda BBYSP’nin stratejik amaçları şöyle özetlenebilir:

1. Hedef temel ihtiyaç maddelerini üretmektir.
2. Kurulması planlanan sanayi kollarının hammaddelerinin ülke içerisinde olmasına özen gösterilmiştir.
3. Dışa bağımlılık azaltılacaktır.

39. C Amerika’nın savaşta hiç yıkıma uğramadığı halde Türkiye’yi Marshall Planı kapsamına almasının nedeni, Sovyet Devleti’nin yayılmacı politikasının yarattığı tehlike yanında, savaş sırasında yıkıma uğramış Batı Avrupa ülkelerinin sanayi yapılarını yeniden kurarak iktisadi büyümelerini sağlamaktır. Söz konusu ülkelerin tarımsal ürün ve hammadde ihtiyaçlarının karşılanması için Türkiye bulunmaz bir potansiyel olarak görüldüğünden, Marshall Planı kapsamına alınması kabul edilmiştir.

40. D Enflasyonla Mücadele Programı: 2000 yılı başında enflasyonu düşürmek ve ekonomide büyüme ortamını yeniden sağlamak amacıyla kapsamlı bir ekonomik program uygulamaya konulmuştur. Program kapsamında sıkı maliye politikası uygulanması ve kapsamlı yapısal reformların hayata geçirilmesinin yanı sıra, enflasyonist beklentileri hızla aşağıya çekmek için döviz kurları hedeflenen enflasyona göre belirlenerek önceden açıklanmış ve para politikası likidite genişlemesini yabancı kaynak girişine bağlayan bir çerçeveye oturtulmuştur.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

• MALİYE ÇÖZÜMLER •

1. B Mülkiyet haklarına ilişkin düzenlemeler, kamu ekonomisinde Coase teoremi çerçevesinde bazı düzenlemeleri içermektedir. Nobel ödüllü iktisatçı Ronald H. Coase tarafından 1960 yılında geliştirilen bu teoreme göre, dışsallıklarda mülkiyet hakları oluşturulursa değişim maliyetinin sıfır olması koşuluyla taraflardan biri diğerinin zararını karşılayarak sosyal optimuma ulaşılır ve ekonomik etkinlik sağlanır. Mülkiyet hakkının hangi tarafa verildiği ekonomik etkinlik açısından önem taşımamakta, ancak faydanın taraflar arasındaki dağılımını etkilemektedir.

2. D Piyasa başarısızlığı teorisine göre devletin ekonomiye müdahalesi bir zorunluluktur. Kamu tercihi iktisatçıları ise 1960'lı yıllardan itibaren kamu ekonomisinin de piyasa gibi kendi başına optimumu sağlamaktan uzak olduğunu açıklamışlardır. Bu iktisatçılara göre bazı nedenlerden dolayı kamu ekonomisi başarısızlığa uğramaktadır. Kamu Tercihi Teorisi tarafından kamu ekonomisinin başarısızlığına yönelik geliştirilen eleştirileri aşağıdaki ana başlıklar altında toplamak mümkündür:

- Rasyonel seçmenlerin bilgisizliği ve ilgisizliği
- Rant kollama
- Oy ticareti
- Politik miyopluk
- Ortanca seçmen teorisi
- Bürokrasiden kaynaklanan sorunlar

3. C Kamusal malların tüketimi rakip değildir (rakip olmama): Bir ajanın kamusal malı kullanması diğer ajanın kullanımını azaltmamaktadır. Başka bir ifade ile ek ajanın kullanımının maliyeti (marjinal maliyeti) sıfırdır.

4. E Gölge fiyat, piyasada gözlemlenen fiyatların yetersiz veya saptırılmış olduğu ya da fiyatın hiç oluşmadığı durumlarda gerçek toplumsal fayda ve maliyetleri yansıtmaması için benzer mal ve faktörlerin bedellerine bağlanan fiyatlardır. Başka bir deyişle bir malın belli bir teknoloji içinde, üretim maliyetlerine bağlı olarak oluşan fiyatının piyasadaki fiyatı ile arasındaki farktır.

5. A İlk olarak A.B.D.'nin yerel yönetimlerinde 1909-1913 yılları arasında kullanılmaya başlanan fonksiyonel sınıflandırma, giderler yoluyla gerçekleştirilmesi öngörülen amaçlara yönelik hizmetler, bir başka deyişle devletin klasik ve sosyo-ekonomik nitelikteki hizmetleri göz önünde tutularak, her bir hizmet grubu için yapılan giderler sınıflandırmasıdır. Fonksiyonel sınıflandırma, hem "işlevsel" hem de "görevsel" sınıflandırma olarak da adlandırılmaktadır.

Kamu harcamalarını fonksiyonel tasnife göre sınıflandırmanın amacı, devlet tarafından gerçekleştirilen çeşitli hizmetlerin, maliyetlerinin hesaplanabilmesidir. Fonksiyonel sınıflandırmanın yararlı olabilmesi için, ülkelerin çeşitli alanlardaki başlıca fonksiyonlarının bu ayırmada yer alması gerekmektedir. Bu fonksiyonlar ülkeler arasında ihtiyaca göre farklılık gösterebilmektedir.

6. B Transfer harcamaları, karşılıksız yapılan harcamalar olup milli gelir üzerinde doğrudan doğruya bir etki meydana getirmezler. Sadece, satın alma gücünün özel şahıslar ya da sosyal tabakalar arasında el değiştirmesine sebep olurlar. Bu el değiştirmeler karşılıksız yapılır, milli ekonomideki mal ve hizmet akımında bir değişiklik meydana gelmez. Başka bir deyişle kamu makamları tarafından yapılan transfer harcamaları, gerçek anlamda reel kaynakların tüketimini ifade etmez. Bu harcamalar, kamu sektöründen diğer sektörlere satın alma gücü aktarılır. Devletin yaptığı transfer harcamalarından ötürü ekonomide toplam harcama hacminde meydana gelen artışlara devlet sebep olmaz, bu harcamalardan yararlanan sosyal tabakaların yaptıkları harcamalar sebep olur. Yani kamu harcamaları ekonomide mal ve hizmet akımları meydana getirmiyorlarsa bu harcamalara transfer harcamaları denir. Gerçek harcamaların aksine, devletin herhangi bir üretim faktörü almaksızın gerçekleştirdiği harcamalar olduğundan ulusal üretim kapasitesi üzerinde doğrudan etkisi yoktur.

7. D Ertelenemez nitelikteki kamu harcamaları zorunlu (cebri) harcamalar iken ertelenebilir nitelikteki kamu harcamaları ihtiyari (isteğe bağlı) harcamalardır. Bu durumda cari harcamalar zorunlu harcama iken yatırım harcaması ihtiyaridir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

8. C Geleneksel siyaset biliminde yaygın olarak kabul edilen çıkar grupları teorisini büyük ölçüde değiştiren kişi Mancur Olson olmuştur. Olson 1967 yılında yayınlanan Kollektif Faaliyetin Mantığı ve 1982 yılında yayınlanan Milletlerin Yükselişi ve Düşüşü adlı eserlerinde çıkar gruplarının büyümesi ve güç kazanması ile birlikte siyasal iktidarların tüm topluma yarar sağlayacak hizmetler yerine bu kesimlerin çıkarlarına hizmet edecek şekilde hareket etmek zorunda kaldığını işlemiştir. Olson, çıkar gruplarının sayısı ile ekonomik büyüme arasında ilişki kurmaya çalışmıştır. Olson'a göre çıkar gruplarının yoğunluğu (sayısı) ne kadar fazla ise ekonomik büyüme hızı o kadar yavaştır. Olson'a göre çıkar grupları kendi menfaatlerine hizmet edecek davranış ve eylemlerde bulunurlar ve bu sonuçta toplumsal refahın maksimize edilmesini yavaşlatır.
9. D Dışa kapalı ekonomide vergilerin gelire bağlı olduğu varsayımı altında reel harcamalardaki değişikliğin milli gelir üzerindeki etkisini gösteren çarpan katsayısı $1/1-c(1-t)$ 'dir.
10. E Reel harcamalardan yararlanan gelir gruplarına göre gelir dağılımı üzerindeki etkisi değişiklik gösterir. Daha çok yüksek gelir grubunun yararlandığı hizmetler gelir dağılımı üzerinde regresif (eşitsizliği arttırıcı) etki yaratırken, düşük gelir grubunun yararlandığı hizmetler progresif (eşitsizliği azaltıcı) etki yaratır.
11. E **Parafiskal gelirlerin özellikleri:**
- Parafiskal gelirler kamu kuruluşları veya kamu kuruluşu niteliğindeki mesleki kuruluşlar tarafından bu kuruluşlara gelir sağlamak amacıyla alınır.
 - Parafiskal gelirleri ödeyenler bu kuruluşların hizmetlerinden yararlanırlar.
 - Parafiskal gelirler bir hizmet karşılığı alınmaktadır.
 - Parafiskal gelirler bir kanuna dayalı olarak ve zor ögesi kullanılarak tahsil edilir.
- Parafiskal gelirlerin diğer bir özelliği de devlet bütçesinde yer almamalarıdır. Bu gelirler parafiskal kuruluşların bütçeleri içinde veya özel fonlarda toplanmaktadır.
12. C **Çift yansımaya:** Yansıtılan vergi nedeniyle malın fiyatı artarken, satıcının kârını artırmak maksadıyla malın fiyatını vergiden daha fazla artırması durumuna çift yansımaya denir.
13. D **İktisadilik ilkesi:** "Her vergi, halkın cebinden çıkan parayla devlet hazinesine giren kısım arasındaki farkı mümkün olduğu kadar az, paranın halkın cebi dışında kaldığı süreyi, mümkün olduğu kadar kısa tutacak biçimde düzenlenmelidir." Adam Smith'in bu şekilde ifade ettiği iktisadilik ilkesinin iki yönü bulunmaktadır. Bu ilke bir yönüyle, verginin yol açtığı tarh ve tahsil masraflarının olabildiğince düşük düzeyde kalması gerektiğini ifade ederken; diğer yönüyle de verginin "etkileri bakımından iktisadi faaliyete mümkün olduğu kadar az zarar vermesi" gerektiği şeklinde yorumlanmaktadır.
14. C Tersine artan oranlı vergi tarifeleri, vergi yükü ile toplam gelir miktarı arasında kurulan ilişki sonucu ortaya çıkmaktadır. Günümüzde bazı vergiler mükellef üzerinde tersine artan oranlı (gerileyici-ric'i) etkiler yaratabilmektedir. Bu tür vergi tarifelerinde, artan oranlı tarifelerin aksine mükelleflerin gelirleri arttıkça, vergi oranları giderek azalır. Bu yüzden, matrah arttıkça ortalama vergi oranının azaldığı tarifelere sahip vergilere, tersine artan oranlı vergiler ya da gerileyici (ric'i) vergiler denir. Tersine artan oranlı vergi tarifelerinde, marjinal vergi oranı, ortalama vergi oranından daima küçüktür. Çünkü, yükümlülerin ödediği vergi miktarı değişmediği için, gelirleri arttıkça marjinal vergi oranı azalır.
15. A **Mali Zorlama:** Özellikle, savaş ve doğal afetlerle karşı karşıya kalma, ekonomik kriz gibi olağüstü koşulların yaşandığı dönemlerde, toplumun olumlu duyarlılıkları da göz önünde tutularak, mali ihtiyaçların, mali kaynaklara aşırı yüklenme ile karşılanması yoluna gidilebilmektedir.
16. E Net (Safi) Artış Teorisi'ne göre gelir bir gerçek kişinin belli bir dönemde harcamalarıyla varlıklarında meydana gelen artış veya azalışların toplamıdır. Böylece gelir geniş anlamda tanımlanmaktadır. Başka bir deyişle kişinin varlıklarında (servetlerinde) meydana gelen artışlar da verginin konusuna girer. Böylece üretim faktörlerinin üretim sürecine katılması sonucu elde edilen hâsıla da gelir olarak ele alınırken, miras, piyango geliri, hisse senetlerinin değerinde meydana gelen artışlar, mülklerin değerinde meydana gelen artışlar ve benzeri gelirler verginin konusuna girmektedir.
17. C 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre vergi kanunlarına göre beyan üzerinden alınan vergiler "Tahakkuk fişi" ile tarh ve tahakkuk ettirilir. Bu esasa göre, vergi dairesince beyannamenin alınması üzerine bir tahakkuk fişi tanzim olunur ve bunun bir nüshası mükellefe veyahut beyannameyi mükellef namına vergi dairesine tevdi edene verilir. Bu suretle vergi tahakkuk etmiş olur. Tahakkuk fişinin mükellefe verilen nüshası aynı zamanda beyannamenin makbuzu yerine geçer.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

18. D Tek fiyattan ihale yönteminde, ihaleye katılanlar tekliflerini bildirir ancak kazanan en düşük fiyattan ödeme yapar. Bu yöntemde fiyatlar en yüksek fiyattan (en düşük faizden) en düşük fiyata (en yüksek faize) doğru sıralanır ancak ihalede oluşan fiyat, tüm tekliflere uygulanır. Dolayısıyla ihaleyi kazananların hepsi aynı fiyatı ödeyeceklerinden, ödemeyi düşündükleri fiyatla, ihalede oluşan fiyat arasındaki fark, bir başka deyişle tüketici artığı, alıcılarda kalır.

19. C Kamu borç stoku iç ve dış borç toplamından oluşur. Aynı zamanda devlet borçlarının birikimli değerini ifade eder.

20. E **Nakit Dışı İç Borç Stoku (Bütçe Finansmanı Dışında İhraç Edilen Özel Tertip Tahviller):** Hazine, bütçe açıklarının finansmanında nakit karşılığı ihraç ettiği tahvillerin yanı sıra, nakit dışı tahviller de ihraç etmektedir. Bütçe finansmanı dışındaki bu özel tertip tahviller ile, Hazine'ye herhangi bir nakit girişi sağlanmamakta, kuruluşlar ile Hazine arasındaki borç-alacak ilişkileri sonucu ihraç edilerek, iç borç stok yapısı değişmektedir.

21. C Fark isteme yöntemiyle konversiyonu devlet, yeni bir borç bulma yöntemi olarak kullanır ancak faiz yükü değişmez. Dolayısıyla bu yöntemi faizsiz borç bulabilmek için kullanan devletin, uygulama sonunda borç seviyesi yükselirken yıllık faiz ödemeleri aynı düzeyde kalır. Bu uygulamada devlet faiz yükünü azaltmak yerine, tasarruf sahiplerinden yeni sermaye istemektedir.

22. A Operasyonel (işlemsel) Açık = Birincil Açık + Toplam Reel Faiz Ödemeleri
Operasyonel (işlemsel) Açık = 12 milyon TL + 10 milyon TL
Operasyonel (işlemsel) Açık = 22 milyon TL

23. D Devletin kısa vadeli borçlara başvurma nedenleri:

- Bütçe gelir ve giderleri arasındaki dengesizliğin giderilmesi
- Devlet açısından borç yükünün daha düşük olması
- Uzun vadeli borçlanmaya zemin hazırlanması
- Maliye politikası aracı olarak kullanılması
- Olağanüstü giderlere finansman sağlanması

24. C Bütçede adem-i tahsis ilkesinde, belirli kaynaklardan elden edilen gelirler, belirli hizmetlere tahsis edilmeyip bütün hizmetlerin karşılığı olarak kabul edilir. Örneğin, mahkemelerin almış olduğu harçlar, trafik cezaları bu idarelerin hizmetlerini görebilmek için kendilerine tahsis edilmez, hazineye gelir kaydedilir. Devletin bütün gelirlerinin bir hazineden toplanması ve giderlerin bu hazineden ödenmesi gerekir.

25. E Performans bütçe sistemi, hangi hizmetlerin, kimlerin sorumluluğu altında yürütüleceğini ve bu hizmetlerin geçmiş ve gelecekte tahmin edilen maliyetlerini gösteren bir bütçe sistemidir. Performans bütçe sistemine geçişle amaçlanan temel olarak yürütme, yasama, medya, kamuoyunun ilgisinin programların yürütülmesi için duyulan kaynaklardan program sonuçlarına doğru kaydırılmaktır.

26. A Türkiye'de bugünkü anlamı ile bütçe hakkını resmen kabul ve ifade eden ilk yasa 1876 Anayasası (Kanun-i Esasi) olmuştur. Bu anayasa ile klasik bütçe anlayışı benimsenerek bütçeler idari sınıflandırma esasına göre yapılmış, devletin bütçesi tanımlanarak gelir ve giderlerin bölümler itibarıyla onanması ve bütçenin yıllık olması ilkeleri ile Sayıştay denetimi ve Kesin Hesap Kanunu esasları kabul edilmiştir. 1876'da ilan edilen ilk Anayasa da vergi ve bütçe hakkı kısmi bir şekilde Mebusan Meclisi ile Ayan Meclisinden kurulu "Meclis-i Umumi"ye verilmiştir. Batı demokrasilerinde olduğu gibi, kanuni dayanağı olmaksızın kimseden vergi, resim adı altında para tahsil edilmemesi, devlet gelir ve masraflarının her yıl bütçe kanunu ile bölüm bölüm onaylandıktan sonra yerine getirilmesi hakkında açık hükümler içeren Anayasa da, ayrıca vergilerin tahsilinde bütçe kanunu ile her yıl yeniden izin verilmesi esaslı da yer almaktaydı.

27. B **Malî kontrol:** Kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçlerdir.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

28. C 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay ile düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini Eylül ayı sonuna kadar doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisine, bir örneğini de Cumhurbaşkanlığına gönderirler.

29. E 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar:

Ödeme emri belgesine bağlandığı halde ödenemeyen tutarlar, bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir. Ancak, malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar talep edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar bütçeye gelir kaydedilir. Gelir kaydedilen tutarlar, mahkeme kararı üzerine ödenir.

Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir.

İlgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde alacaklıları tarafından geçerli bir mazere dayanamaksızın, yazılı talep edilmediğinden veya belgeleri verilmediğinden dolayı ödenemeyen borçlar zamanaşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer.

Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde, bir taahhüde ve harcama talimatına dayanmayan giderlere ilişkin olup, Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenecek ekonomik kodlardan yapılan ve bütçede ödeneği öngörülmüş olmakla birlikte, olduğu yer ve zamanda ödeneği bulunmayan giderler; dayanağını oluşturan harcama belgeleri de eklenmek suretiyle usulüne göre gerçekleştirilerek ilgili hesaplara alınır ve ödeneğinin gelmesini müteakip ödenir. Bu tutarlara ilişkin ödenek gönderme belgeleri, en geç malî yılın sonuna kadar muhasebe birimine gönderilerek muhasebeleştirme işlemleri tamamlanır.

30. D 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'na göre faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla %70'i indirilebilir.

31. B **Tam mükellefiyet:** Kanunî veya iş merkezi Türkiye'de bulunanlar, gerek Türkiye içinde gerekse Türkiye dışında elde ettikleri kazançların tamamı üzerinden vergilendirilirler.

Dar mükellefiyet: Kanunî ve iş merkezlerinin her ikisi de Türkiye'de bulunmayanlar, sadece Türkiye'de elde ettikleri kazançları üzerinden vergilendirilirler.

32. D Dijital hizmet vergisinde vergilendirme dönemi, **takvim yılının birer aylık dönemleridir.** Ancak Hazine ve Maliye Bakanlığı, birer aylık vergilendirme dönemi yerine üçer aylık vergilendirme dönemi tespit etmeye yetkilidir.

Dijital hizmet vergisi, mükellefin beyanı üzerine tarh olunur.

Mükellefler ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar, dijital hizmet vergisi **beyannamelerini, vergilendirme dönemini takip eden ayın sonuna kadar** ilgili vergi dairesine vermekle yükümlüdürler. Dijital hizmet vergisi, katma değer vergisi mükellefiyeti bulunan hizmet sağlayıcıları için bu vergi bakımından bağlı buldukları vergi dairesince, bulunmayanlar bakımından Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek vergi dairesince tarh olunur.

Dijital hizmet vergisi, mükellef veya vergi sorumlusu olan gerçek veya tüzel kişi adına tarh olunur. Adi ortaklıklarda, verginin ödenmesinden müteselsilen sorumlu olmak üzere, ortaklardan herhangi biri adına tarhiyat yapılır.

Beyanname vermek mecburiyetinde olan mükellefler ile vergi kesmekle sorumlu tutulanlar, bir vergilendirme dönemine ait dijital hizmet vergisini **beyanname verme süresi içinde öderler.**

Dijital hizmet vergisi mükelleflerince ödenen dijital hizmet vergisi, bu mükellefler tarafından gelir ve kurumlar vergisine esas safi kazancın tespitinde **gider olarak indirilebilir.**

33. E Vergi borcu kanunda gösterilen süreler içinde ödenir. Vergi borçlarının ödeme zamanının kanunda belirtilmesi, vergi hukukunun kamu hukuku karakterinden kaynaklanmaktadır. Ödeme süresinin son günü verginin vadesi tarihidir. Vergilerin vade tarihlerinin kanunda açık bir şekilde saptanması yükümlülerin vergiye uyumunu artıracaktır. Bir verginin tahsil edilebilmesi için öncelikle tahakkuk etmiş olması gerekmektedir. Tahakkuk verginin ödenmesi gereken bir aşamaya gelmesini ifade eder. Tahakkuk etmeyen vergi borçları, kural olarak muaccel hâle gelmemektedir. Bir borcun muaccel olması, ödeme zamanının gelmiş olduğu anlamını taşır.

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

Ancak bazı hâllerde, tahakkuk etmemiş olan vergi muaccel hâle gelebilmektedir. Örneğin tahakkuku tahsile bağlı vergilerde, verginin tahsili tahakkuku da içermektedir. Bu durumlarda ayrı bir tahakkuk aşaması yoktur, tahakkuk ve tahsil aynı anda gerçekleşebilmektedir. Beyannamenin posta ile gönderilmesi hâlinde de tahakkuk beklenmeden doğrudan tahsil aşamasına geçilmektedir. Bu hâlde ödeme, beyan edilen matrahla ilgili verginin tahakkuk işleminin tamamlanması beklenmeksizin vadesinde yapılır. İkmalen, re'sen ve idarece tarh edilen vergiler taksit zamanından önce tahakkuk etmiş ise taksit süreleri içinde, taksit süreleri kısmen ya da tamamen geçtikten sonra tahakkuk etmiş ise geçmiş taksitler, tahakkuk tarihinden başlayarak bir ay içinde ödenir. Ülkeyi terk ve ölüm gibi yükümlülüğü kaldırır durumlarda, beyan üzerine tarh olunan vergiler beyanname verme süreleri içinde ödenir. Vergi mahkemesinde dava açıldığı için tahsili durdurulan vergilerden taksit süresi geçmiş olanlar mahkeme kararına göre hesaplanan vergiye ait ihbarnamenin tebliğinden itibaren bir ay içinde, taksit süreleri geçmeyenler ise taksit zamanlarında ödenir.

Kanunda ödeme yeri gösterilmemiş ise vergi borçları yükümlünün ikametgâhının bulunduğu yer vergi dairesine ödenir. Vergi mahkemesinde dava konusu yapılmayan vergi ve cezalar, dava açma süresinin bittiği tarihten itibaren bir ay içinde ödenir.

- 34. B Kanunların mülkiyeti:** Devletin kabul etmiş olduğu kanunların ülkede yaşayan herkese, ayırım gözetilmeksizin uygulanmasıdır. Kişilerin vatandaş veya yabancı olması; diplomat veya devlet başkanı olması göz önünde tutulmaksızın mevcut kanunlar ülkenin siyasi sınırları içinde uygulanır.

Kanunların şahsiliği: Ülkede kabul edilen kanunların, sadece devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olan kişilere veya ülkede oturan kişilere uygulanmasıdır.

- 35. D Servet vergilerinin konjonktürel esnekliği konusunda, her şeyden önce, bir ekonomideki servetin kaynak itibarıyla bileşimi ve dağılımı büyük bir rol oynar. Gerçekten, menkul değerlerin payı ne kadar fazla olursa servet vergisinin konjonktürel istikrarı sağlayıcı etkinliği de o nispette artar. Bunun gibi genel servet toplamı içerisinde büyük servetlerin daha büyük bir yer işgal etmesi ve vergi yükünün büyük ölçüde bu tür servetler üzerine toplanması, konjonktürel esnekliği arttırıcı yönde etki yapar. Toplu olarak ifade etmek gerekirse, gerek servet üzerinden alınan genel ve kısmî nitelikteki servet vergisinin, gerekse servet transferi ve servet artışı vergilerinin pasif esnekliğinin düşük olduğu ve bu tür vergilerin konjonktürel dalgalanmalar karşısında nötr kaldıkları söylenebilir.**

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

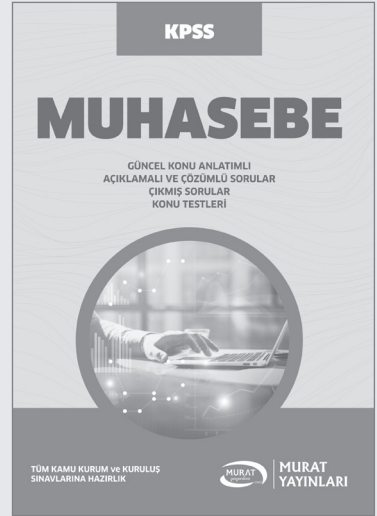
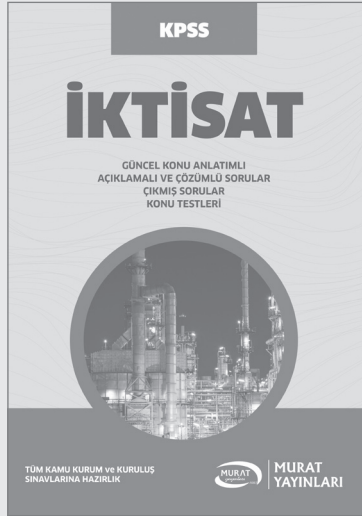
- 36. B Tam sermaye hareketliliği ve serbest döviz kuru sisteminde milli gelir düzeyini arttırmak konusunda genişletici para politikası tam etkindir. Bu durumda LM eğrisi sağa kayar, faizler düşer ve ülkeden döviz çıkışı olacaktır. Böylece kurda meydana gelen yükselme ihracat artışı yaratarak IS eğrisinin sağa kaymasına neden olur ve milli gelir artar.**

- 37. C Enflasyonla mücadelede borçlanma daraltıcı etki yaratabilmek için iç kaynaklardan olmalıdır. Ancak ticari bankaların tercih edilmesi kaydı para yaratma güçleri nedeniyle tehlikelidir. Bu nedenle borçlanmada doğru tercih hanehalkı olmalıdır.**

- 38. A Vergi temelli gelir politikası parasal ücret artışlarının vergi ile sınırlandırılmasıdır. Bu politika stagflasyonla mücadele yöntemlerinden biridir.**

- 39. E Para arzındaki düzensiz dalgalanmaların ekonomide istikrarsızlık yaratacağını savunan görüş Monetarist Yaklaşım'dır. Bu durumda kurallı para politikası kullanılmalı ve para arzı büyüme oranına eşit olarak arttırılmalıdır.**

- 40. D Arz yanlı iktisatçılar vergilerin emek, tasarruf ve sermaye üzerindeki saptırıcı etkilerini minimize etmek için vergi oranlarında indirimi, ekonomide rekabetin ve teknolojik yeniliğin geliştirilmesinde devlet düzenlemelerinin sınırlandırılmasını tavsiye eder. Böylelikle uygulanan vergi indirimleri yükümlü üzerinde olumsuz etki yaratmadığından hem vergi gelirleri düşmeyecek hem de bütçe açıkları artmayacaktır. Ancak vergi indirimleri uygulanırken, kamu harcamalarının aynı seviyede bırakılmaması, mümkün olan en düşük düzeyde tutulması da gerekir. Aksi durumda oluşan açıkların borçlanmaya yol açması gibi olumsuz bir sonucu olacaktır. Hatta oluşan bütçe açıkları emisyon ile finanse edildiğinde enflasyon kaçınılmaz olacaktır.**

COPYRIGHT © MURAT YAYINLARI LTD. ŞTİ.

Deneme Sınavının her hakkı saklıdır. Hangi amaçla olursa olsun, deneme sınavlarının tamamen veya bir kısmının Murat Yayınları Ltd. Şti.'nin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğrafının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması, yayımlanması ya da kullanılması yasaktır. Bu yasağa uymayanlar gerekli cezai sorumluluğu ve deneme sınavlarının hazırlanmasındaki mali külfeti peşinen kabullenmiş demektir.

Öneri ve bilgi için; 0312 231 31 21
www.muratyayinlari.com
facebook.com/muratyayincilik
dizgi@muratyayinlari.com